

Starý kráľ mal syna, čo bol dlhší čas na vojne. Jedného dňa dostal kráľovič list, aby letel domov, lebo mu otec umiera.

„Syn môj drahý,” zašepkal kráľ, keď si uvidel syna, „len čo zatvorím oči, prikáž rozkopať kráľovskú záhradu. Je tam poklad, akému niet páru na svete.”

Keď si kráľovič pochoval otca, prikázal sluhom, aby začali hľadať poklad. Lenže darmo sluhovia kopali, márne sa ohánali železnými čakanmi, zo zeme vyhrabávali len skaly-zabice. Až na siedmy deň prišli za kráľovičom a podávajú mu malú debničku.

„Toto sme našli.”

„Je mi to poklad!” riekol rozmrzený kráľovič a hodil truhličku o zem. Drevu sa rozsyvalo a na zemi ležal mešec, pišťalka, opasok a akési písmo. Kráľovič ho zdvihol a číta:

„Kto tento mešec potrasie, bude mať dukátov ako pliev. Kto zapíska na tej pišťalke, ochráni ho obrovské vojsko, a kto si opáše opasok, bude tam, kde chce byť.”

Kráľovič si tri zázračné veci odložil a bolo mu sveta žiť!

O pár rokov mu zišlo na um, že by mu bolo ešte lepšie, keby sa oženil. Obliekol sa do najkrajších šiat a zapísal na pišťalke. V tej chvíli ho obkolesila mrákava vojska. Na jej čele potom kráľovič zamieril k susednému kráľovi na vyhľady.

Keď sa kráľ dozvedel, že sa k jeho mestu valí obrovské vojsko, vydesil sa na smrť.

„Čo robiť?” uvažoval. „Proti takej sile nezmôžem nič.” A vystrašene sa pobral kráľovičovi v ústrety, aby sa ho spýtal, čo si žiada.

„Nič. Veličenstvo,” poklonil sa mu kráľovič, „prišiel som k vám na pytačky.”

V celom meste nastala neslýchaná radosť. Kráľ zaviedol hostia do zámku a hneď rozkázal pripraviť veľkú hostinu. Všetci jedli, pili, veselili sa. Kráľovičovi sa švárna princezná páčila, a keď sa i ona začala okolo neho točiť a šviť, nie div, že stratil hlavu a pochválil sa jej, aký má zázračný mešec. A aby nezostalo len pri slovách, pár ráz ním zatriasol, že princezná mala zaraz plnú zásterku dukátov.

Princeznej sa to zapáčilo, a keď nastala noc, vkradla sa do kráľovičovej izby a mešec mu vzala.

Ráno sa kráľovič pobral domov hotovíť svadbu. Keď mal za čosi platiť, zistil, že mešec je preč. Nahnevaný sa vrátil do susedného kráľovstva.

„Nieкто z vás mi vzal mešec!”

„Nie, môj milý,” zašepotala princezná, „nikto ti nič nevzal, zabudol si ho v izbe.”

Takto sa mu líškala, miatla hlavu, až sa napokon utíšil a zostal pri nej. Odrazu mu, len tak zo žartu, vytiahla z vrecka pišťalku a smeje sa, či on, kráľovič, je malý chlapec, že nosí po vreckách takéto zábavky.

„Pekná zábavka,” usmial sa kráľovič. „Raz na nej zapískam a je tu také množstvo vojska, aké si ešte nevidela. A mám doma i opasok,” chváli sa. „Keď si ho opášem, nájdem sa, kde chcem.”

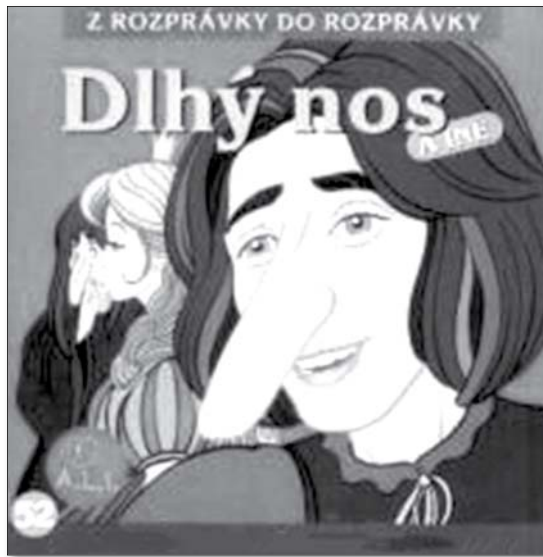
Princeznej nebolo viac treba. Keď zaspal, zobrala mu pišťalku a odniesla ju otcovi. Okradnutého a bezmocného hostia kráľ prikázal vyšľahať brezovou metlou a vyhnať zo zámku.

Kráľovič dobreže nezohorel od hanby. Aj do vlastného zámku sa vkradol až večer, len aby ho nikto nevidel v dotrhnutých šatách.

Od tých čias nemal pokoja. Mrzelo ho, že prišiel o mešec i o pišťalku, no keď si pomyslel, že ho vyprášili ako psa, bol by sa od hanby najradšej prepadol pod zem. Deň i noc si lámal hlavu, ako získať svoje veci späť, až raz večer sa opásal opasokom a pomyslel si:

„Nech som zaraz pri princeznej!”

Princezná si práve ľahla, svieca pri jej posteli ešte horela. Keď sa kráľovič ocitol v jej izbe, skríkla, stráž sa naňho vrhla, strhla mu opasok a zviazala ho. Kráľ ho dal vsadiť do temnice a prikázal katovi naostriť meč, že zajtra budú mladého nehanebníka stínať. Lenže zo stínania nebolo nič. Vojak,

čo strážil odsúdenca, slúžil kedysi u jeho otca. Prišlo mu nešťastníka ľúto a pustil ho na slobodu.

Keď sa ráno začalo schádzať panstvo, väzeň bol za horami, za dolami. Ale ako áno, ako nie, pošmykol sa a zletel do priepasti.

Ako tak padal, plášť sa mu rozprestrel a vietor ho doniesol do jedného hája. Tu sa zachytil na strome, na ktorom bolo plno zreých fig. Hneď si niekoľko odtrhol a zjedol. Odrazu pocítil, že má nos ako uhorka.

„Veď som ja pochodil,” zabeďakal. „Čo si teraz počnem?”

Neďaleko zurčal jarček. Kráľovič sa z neho napil a nos sa mu o kúštiček zmenšil. Napil sa druhý raz a dlhý nos mu úplne zmizol.

Kráľovič si potom natrhal z tých fig, nabral z potoka do čutory vody a preoblečený za žobráka pobral sa do kráľovského zámku.

„Čo tu chceš, starý?!” okríkla ho slúžka.

„Predávam figy.”

Slúžka bežala za kráľovnou a tá je zaraz pri žobrákovi.

„Čo za ne chceš?”

„Dvanásť dukátov.”

„To je veľa,” odvetila kráľovná. Pri pohľade na krásne figy sa jej však začali zbíehať slinky, a tak vyrátala žobrákovi na dľaň dvanásť dukátov. Ten strčil peniaze do vrecka a poďho preč!

A v zámku ako jedia tie figy, tak jedia. Len zrazu sa princezná po-

zrie na kráľovnú a spľasne rukami:

„Ó, mama, vám rastie nos!”

„Čo mne!” vraví kráľovná. „Ty ho máš ako lakeť!”

„Joj, joj!” bedáka princezná. „Už ho mám po kolená.”

A to isté sa stalo slúžke, ktorá si potajme potiahla jednu figu.

Kráľovná s princeznou nariekali tak hlasno, že pribehol kráľ.

„Čo je? Čo vrieskate?!” okríkol ich. No keď si uvidel ženu i dcéru, hneď dal zavolať doktora z celého sveta, aby im pomohli. Rezali im z tých nosov, sekali, ale

čím viac to robili, tým väčšie im rástli.

Asi o pol roka, kde sa vezme, tu sa vezme, objaví sa jeden doktor. Oblečený v čiernych šatách, s paličkou v ruke, kráča si hore kráľovským mestom.

„Pán Boh pomáhaj!” zavolá cez plot jednej ženičky, čo plela v záhrade burinu. „Čože tu nové?”

„Čože by bolo,” odvetí ženička. „Zle-nedobře, človek sa nesmie ani zasmiať.”

„Akože?” čuduje sa doktor.

„Tým kráľovským potvorám narástli z ničoho nič nosiská ako uhorky, no keď sa niekto zasmie, hneď ho zmlátia na blato.”

„A nik im nevie pomôcť?”

„Boli tu už doktori na hrdých kočoch so štyrmi paripami, no nevedeli si rady.”

„Ja im pomôžem,” povedal neznámy, „bežte to ohlásiť kráľovi.”

A vtisol ženičke do dlane zlatý dukát.

Tá hneď bežala do zámku a povedala kráľovi, že je u nej taký doktor a že sa zaveril, že on pani kráľovnej a mladej princezke pomôže.

„Len,” zháčila sa, „je to čudný doktor. Nemá ani koč, ani kone, len takú krivú paličku v ruke.”

Kráľ ho prikázal priviesť.

Len čo bol doktor v zámku, požiadal kráľa, aby dal niektorému zo sluhov zjesť figu. Jeden to volky-nevolky urobil a hneď mal nos ako ruka.

„To preto, že má hustú krv,” zavtáril sa doktor múdro. „Treba ju zriediť.” A dal mu glg vody zo svojej čutory.

Dlhý nos bol zaraz preč. Doktor si zavolať slúžku, čo potajme uchmatla jednu z fig.

„Toto je už,” vraví, „hustejšia krv. Aby môj liek pôsobil, treba ju zriediť. Sem korbáč!”

A pár ráz šľahol slúžku s korbáčom. Potom jej dal za náprstok vody a dlhý nos zmizol.

Princezná sa už nevedela dočkať, kedy bude mať aj ona pekný noštek. No doktor vraví:

„Ty ešte počkaj!” a vzal do parády kráľovnú. Tú vyťal silnejšie, no po hlte vody i ona ostala bez veľkého nosa. Napokon prišiel rad na princeznú. Aby zriedil jej krv, ťal ju silnejšie i dlhšie. Keď to už robil tretí deň, princezná začala nariekať, že to nevydrží a že bude radšej chodiť s dlhým nosom ako podstupovať takéto muky. No kráľovná ju tší, prehovára, len aby to pretrpela, že zas bude všetko ako prv. Keď nastával šiesty deň, začala princezná doktora prosiť, aby jej už pomohol, a sľubovala, že keď ju vylieči, daruje mu veľké poklady.

„Aké poklady?” spýtal sa doktor.

„Akým niet páru na svete,” odvetila princezná a podala mu mešec, opasok a pišťalku.

Doktor ich vzal a vraví: „Ja som ten kráľovič, ktorého ste vyprášili z mesta. Ja som ten nešťastník, ktorému ste chceli zoťiť hlavu. Ja som ten človek, od ktorého ste si kúpili figy. A ja som doktor, ktorý vás bez bolesti mohol vyliečiť, ale vy ste si tú bitku zaslúžili.”

„A čo ja?” pýta sa princezná.

„Dokedy ešte budem mať dlhý nos?”

„Naveky, princka,” odvetil kráľovič, no napokon sa nad ňou zľutoval a podal jej čutoru so zázračnou vodou.

Vtom si pomyslel, že chce byť vo svojom zámku, a hneď sa tam našiel. Od tých čias mu bolo iba dobre. Mal všetko na svete. Chýbal mu len zvonec, čo odzvonil rozprávke koniec.

SLOVENSKÁ ĽUDOVÁ ROZPÁVKA

A prečo?

... mám
ísť
spať?

Keď spíme:

- rastieme
- sme zdravší
- posilňujeme imunitu
- sme oddýchnutí a veselí
- sme silnejší

Deti, viete, čo je to spánok? A prečo musíme veľa spať? Spánok je to, keď si ideme večer ľahnúť do postele a zaspíme. Ráno sa prebudíme a ideme do škôlky alebo sa hrať. Keď spíme, máme zavreté oči a naše telo tak odpočíva. Spánok je dôležitý, pretože nám pomáha nabrat veľa síl, a tak sa môžeme hrať s kamarátmi a učiť sa nové veci. Keď sme v škôlke, je potrebné, aby sme si išli ľahnúť, potom budeme mať veľa síl a budeme veselí. Keď málo spíme a nejedeme po obede spať, tak sa nám často stáva, že sme ospalí a nemáme veľa síl hrať sa s kamarátmi. Sme mrzutí a nič nás nebaví. Ak sa večer náhodou bojíme zaspieť, poprosíme mamičku alebo otecka, aby nám nechali zasvietenú malú nočnú lampu. Potesia nás aj fosforeskujúce hviezdičky na plafóne.